

GALIMŲ PAVOJŲ IR EKSTREMALIŲJŲ ĮVYKIŲ RIZIKOS ANALIZĖ

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

Šiaulių kultūros centro galimų pavojų ir ekstremaliųjų įvykių rizikos analizė (toliau – rizikos analizė) parengta vadovaujantis Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2011 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. 1-189 patvirtintomis metodinėmis rekomendacijomis. Pavojai, galintys kilti Centro teritorijoje, nustatyti remiantis statistiniais, istoriniais duomenimis, specialistų vertinimais, patirtimi, analizuojamos aplinkos apžiūra, įvykių modeliavimu, Šiaulių miesto savivaldybės galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos analizė.

Rizikos analizės tikslai:

- identifikuoti įstaigoje, jos padaliniuose, jiems priklausančiose teritorijose ir renginių organizavimo vietose galimus pavojus ir įvertinti jų keliamos rizikos pobūdį bei lygį;

- numatyti aktualios (nepriimtinos) rizikos valdymo priemonės.

Rizikos analizei atlikti pasinaudota Šiaulių m. savivaldybės galimų pavojų ir ekstremaliųjų situacijų rizikos įvertinimo duomenimis, kurie paskelbti savivaldybės interneto svetainėje.

Rizikos analizės procesas susideda iš šių etapų:

- sudaromas galimų pavojų sąrašas.

- atliekamas šių pavojų rizikos vertinimas.

- nustatomas galimų pavojų rizikos lygis ir jos priimtumas.

Duomenys, gauti atlikus rizikos analizę, naudojami rengiant įstaigos ekstremaliųjų situacijų valdymo ir prevencijos priemonių planus.

Rizikos analizė peržiūrima ir prireikus atnaujinama ne rečiau kaip kartą per 3 metus.

Atsiradus naujiems pavojams, pasikeitus civilinę saugą reglamentuojantiems teisės aktams ar įvykus kitiems pokyčiams, didinantiems pavojų ar ekstremaliųjų įvykių riziką ir (ar) mažinantiems kultūros centro darbuotojų ir šios įstaigos ar joje organizuojamų renginių dalyvių saugumą, rizikos analizė atliekama iš naujo.

2. GALIMŲ PAVOJŲ IDENTIFIKAVIMAS (NUSTATYMAS)

Galimas pavojus suprantamas kaip labiausiai tikėtinų pavojingų įvykių, ekstremaliųjų įvykių arba toje vietovėje susidariusios ekstremaliosios situacijos keliama grėsmė žmonėms, turtui bei (arba) aplinkai ir veiklai.

1 lentelė. Nustatytų galimų pavojų apibūdinimas

Eil. Nr.	Galimas pavojus	Galimo pavojaus poveikio (padarinių) vieta ir išplitimas	Galimo pavojaus kilimo priežastys
1	2	3	4
1.	Stichiniai meteorologiniai reiškiniai	Pastatai ir teritorijoje esantys kiti objektai, kitos renginių vietos	Gamtoje susiformavę ir Šiaulių m. teritorijoje pasireiškiantys pavojų keliantys stichiniai ar katastrofiniai meteorologiniai reiškiniai
2.	Žmonių ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų pasireiškimas ir (ar) pavojingų užkrečiamųjų ligų išplitimas (epidemijos ir (ar) pandemijos)	Teritorija ir įstaigos patalpos, kitos renginių vietos	Sergantys darbuotojai arba lankytojai; Nepalanki epideminė situacija Šiaulių m. ir (ar) Šiaulių apskrities savivaldybių teritorijose.
3.	Radioaktyvus aplinkos užteršimas	Teritorija ir įstaigos patalpos, kitos renginių vietos	Atslinkusi aplinkos tarša dėl kaimyninėse šalyse branduolinės

Eil. Nr.	Galimas pavojus	Galimo pavojaus poveikio (padarinių) vieta ir išplitimas	Galimo pavojaus kilimo priežastys
1	2	3	4
			avarijos atominės energetikos objektuose
4.	Gaisras patalpose ir pastato gaisras	Degių medžiagų saugojimo (susikaupimo) ir galinčių gaisrą sukelti įrenginių vietos	Audra su žaibavimu; Priešgaisrinės ir elektroaugos reikalavimų pažeidimai; Neatsargus elgesys ar tyčinis padegimas.
5.	Vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo sutrikimai	Vandentiekio ir nuotekų vamzdynai ir kiti įrenginiai	Techninio pobūdžio, dėl didelio šalčio, vamzdynų bei kitų įrenginių nusidėvėjimo avarijos tinkluose; Neatsakingai vykdomi kasinėjimo darbai.
6.	Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir avarijos vidiniuose elektros instaliacijose ar įrenginiuose	Instaliaciniai tinklai ir elektros tiekimo sistemos įrenginiai	Škvalas, viesulas, uraganas, audra; Techniniai gedimai ar gaisras elektros energijos tiekimo užtikrinančiuose įrenginiuose.
7.	Šilumos energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) avarijos magistraliniuose arba vidiniuose šilumos tiekimo sistemos tinkluose ar įrenginiuose	Šilumą tiekintys vamzdynai ir sistemos tinklų įrenginiai	Techniniai gedimai, žmogiškasis faktorius
8.	Nevaldoma panika ir spūstis	Organizuojamų renginių vietos	Kilęs gaisras, sprogimas, ketinimas įvykdyti teroro aktą arba imituoti minėto pobūdžio grėsmes

3. GALIMŲ PAVOJŲ RIZIKOS VERTINIMAS

2 lentelė. Tikimybės (T) vertinimo kriterijai

Galimo pavojaus tikimybė (T)	(T) lygis	(T) vertinimo balai
Gali įvykti dažniau nei kartą per metus	Labai didelis	5
Gali įvykti kartą per 1 – 10 metų	Didelis	4
Gali įvykti kartą per 10 – 50 metų	Vidutinis	3
Gali įvykti kartą per 50 – 100 metų	Mažas	2
Gali įvykti rečiau nei kartą per 100 metų	Labai mažas	1

3 lentelė. Tikimybės (T) nustatymas

Eil. Nr.	Galimas pavojus	(T) lygis	(T) vertinimo balai
1	2	3	4
1.	Stichiniai meteorologiniai reiškiniai	Vidutinis	3
2.	Žmonių ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų pasireiškimas ir (ar) pavojingų užkrečiamųjų ligų išplitimas (epidemijos ir (ar) pandemijos)	Didelis	4
3.	Radioaktyvus aplinkos užteršimas	Mažas	2
4.	Gaisras patalpose ir pastato gaisras	Vidutinis	3
5.	Vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo sutrikimai	Didelis	4
6.	Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir avarijos vidiniuose elektros instaliacijose ar įrenginiuose	Didelis	4
7.	Šilumos energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) avarijos magistraliniuose arba vidiniuose šilumos tiekimo sistemos tinkluose ar įrenginiuose	Vidutinis	3

Eil. Nr.	Galimas pavojus	(T) lygis	(T) vertinimo balai
8.	Nevaldoma panika ir spūstis	Didelis	4

4 lentelė. Galimų padarinių (poveikio) žmonių sveikatai, gyvybei (P1) vertinimo kriterijai

Galimi padariniai (poveikis) žmonėms (P1)	(P1) lygis	(P1) vertinimo balai
Žuvusiųjų, sužeistųjų (susirgusiųjų) nėra ir (ar) evakuoti žmonių nereikia	Nereikšmingas	1
Žuvusiųjų nėra, sužeisti (susirgo) 1-5 žmonės ir (ar) iki 50 žmonių evakuota	Ribotas	2
Žuvo ne > kaip 5 žmonės ir (ar) sužalota (susirgo) nuo 5 iki 10 žmonių, ir (ar) nuo 50 iki 100 žmonių evakuota	Didelis	3
Žuvo ne > kaip 20 žmonių ir (ar) nuo 10 iki 50 sužalota (susirgo), ir (ar) evakuota nuo 100 iki 200 žmonių	Labai didelis	4
Žuvo > nei 20 žmonių ir (ar) sužalota (susirgo) > nei 50, ir (ar) evakuota > kaip 200 žmonių	Katastrofinis	5

5 lentelė. Poveikio žmonių sveikatai ir gyvybei (P1) nustatymas

Eil. Nr.	Galimas pavojus	(T) lygis	(T) vertinimo balai
1.	Stichiniai meteorologiniai reiškiniai	Ribotas	2
2.	Žmonių ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų pasireiškimas ir (ar) pavojingų užkrečiamųjų ligų išplitimas (epidemijos ir (ar) pandemijos)	Didelis	3
3.	Radioaktyvus aplinkos užteršimas	Didelis	3
4.	Gaisras patalpose ir pastato gaisras	Didelis	3
5.	Vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo sutrikimai	Nereikšmingas	1
6.	Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir avarijos vidiniuose elektros instaliacijose ar įrenginiuose	Nereikšmingas	1
7.	Šilumos energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) avarijos magistraliniuose arba vidiniuose šilumos tiekimo sistemos tinkluose ar įrenginiuose	Nereikšmingas	1
8.	Nevaldoma panika ir spūstis	Didelis	3

6 lentelė. Galimų padarinių (poveikio) turtui ir aplinkai (P2) vertinimo kriterijai

Galimi padariniai (poveikis) turtui ir aplinkai (P2)	(P2) lygis	(P2) vertinimo balai
Patirti galimi nuostoliai ar padaryta (atlygintina) žala – mažiau nei 5 % turto vertės	Nereikšmingas	1
Patirti galimi nuostoliai ar padaryta (atlygintina) žala – nuo 5 iki 10 % turto vertės	Ribotas	2
Patirti galimi nuostoliai ar padaryta (atlygintina) žala – nuo 10 iki 30 % turto vertės	Didelis	3
Patirti galimi nuostoliai ar padaryta (atlygintina) žala – nuo 30 iki 40 % turto vertės	Labai didelis	4
Patirti galimi nuostoliai ar padaryta (atlygintina) žala - > kaip 40 % turto vertės	Katastrofinis	5

7 lentelė. Galimų pavojų padariniai (poveikis) turtui ir aplinkai (P2)

Eil. Nr.	Galimas pavojus	(T) lygis	(T) vertinimo balai
1.	Stichiniai meteorologiniai reiškiniai	Ribotas	2
2.	Žmonių ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų pasireiškimas ir (ar) pavojingų užkrečiamųjų ligų išplitimas (epidemijos ir (ar) pandemijos)	Nereikšmingas	1

Eil. Nr.	Galimas pavojus	(T) lygis	(T) vertinimo balai
3.	Radioaktyvus aplinkos užteršimas	Ribotas	2
4.	Gaisras patalpose ir pastato gaisras	Ribotas	2
5.	Vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo sutrikimai	Ribotas	2
6.	Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir avarijos vidiniuose elektros instaliacijose ar įrenginiuose	Ribotas	2
7.	Šilumos energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) avarijos magistraliniuose arba vidiniuose šilumos tiekimo sistemos tinkluose ar įrenginiuose	Ribotas	2
8.	Nevaldoma panika ir spūstis	Nereikšmingas	1

8 lentelė. Galimų padarinių (poveikio) veiklai (P3) vertinimo kriterijai

Galimų padarinių (poveikio) veiklai (P3)	(P3) lygis	(P3) vertinimo balai
Veikla sutrikdoma (nutrūksta) – iki 6 val.	Nereikšmingas	1
Veikla sutrikdoma (nutrūksta) – nuo 6 iki 24 val.	Ribotas	2
Veikla sutrikdoma (nutrūksta) – nuo 1 iki 3 parų	Didelis	3
Veikla sutrikdoma (nutrūksta) – nuo 3 iki 30 parų	Labai didelis	4
Veikla sutrikdoma (nutrūksta) - > kaip 30 parų	Katastrofinis	5

9 lentelė. Galimų pavojų padariniai (poveikis) veiklos tęstinumui (P3)

Eil. Nr.	Galimas pavojus	(T) lygis	(T) vertinimo balai
1.	Stichiniai meteorologiniai reiškiniai	Ribotas	2
2.	Žmonių ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų pasireiškimas ir (ar) pavojingų užkrečiamųjų ligų išplitimas (epidemijos ir (ar) pandemijos)	Labai didelis	4
3.	Radioaktyvus aplinkos užteršimas	Labai didelis	4
4.	Gaisras patalpose ir pastato gaisras	Labai didelis	4
5.	Vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo sutrikimai	Ribotas	2
6.	Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir avarijos vidiniuose elektros instaliacijose ar įrenginiuose	Ribotas	2
7.	Šilumos energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) avarijos magistraliniuose arba vidiniuose šilumos tiekimo sistemos tinkluose ar įrenginiuose	Ribotas	2
8.	Nevaldoma panika ir spūstis	Nereikšminga	1

Rizikos lygio (R) nustatymo matrica

Galimo pavojaus tikimybė	5					
	4					
	3					
	2					
	1					
		1	2	3	4	5
Galimi padariniai (poveikis)						

	žalia – priimtina rizika
	geltona – vidutinė rizika
	oranžinė – didelė rizika
	raudona – labai didelė rizika

10 lentelė. Galimų pavojų sąrašas prioriteto tvarka pagal jų rizikos lygį

Eil. Nr.	Pavojaus pavadinimas	Rizikos tikimybė (T), balais	Rizikos (R1) dydis žmogaus sveikatai, gyvybei (T x P1)	Rizikos (R2) dydis turtui ir aplinkai (T x P2)	Rizikos (R3) dydis veiklos tęstinumui (T x P3)	Rizikos (R) dydis balais (R1+R2+R3)
1	2	3	4	5	6	7
Didelė rizika						
1.	Žmonių ypač pavojingų užkrečiamųjų ligų pasireiškimas ir (ar) pavojingų užkrečiamųjų ligų išplitimas (epidemijos ir (ar) pandemijos)	4	4x3=12 didelis	4x1=4 priimtinas	4x4=16 labai didelis	32 balai didelė
2.	Radioaktyvus aplinkos užteršimas	3	3x3=9 didelis	3x2=6 vidutinis	3x4=12 didelis	27 balas didelė
3.	Vandens tiekimo ir nuotekų šalinimo sutrikimai	4	4x1=4 priimtinas	4x2=8 vidutinis	4x2=8 vidutinis	20 balų vidutinė
4.	Elektros energijos tiekimo sutrikimai ir avarijos vidiniuose elektros instaliacijose ar įrenginiuose	4	4x1=4 priimtinas	4x2=8 vidutinis	4x2=8 vidutinis	20 balų vidutinė
5.	Nevaldoma panika ir spūstis	4	4x3=12 didelis	4x1=4 priimtinas	4x1=4 priimtinas	20 balų vidutinė
6.	Gaisras patalpose ir pastato gaisras	2	2x3=6 vidutinis	2x2=4 priimtinas	2x4=8 vidutinis	18 balų vidutinė
7.	Stichiniai meteorologiniai reiškiniai	3	3x2=6 vidutinis	3x2=6 vidutinis	3x2=6 vidutinis	18 balų vidutinė
8.	Šilumos energijos tiekimo sutrikimai ir (ar) avarijos magistraliniuose arba vidiniuose šilumos tiekimo sistemos tinkluose ar įrenginiuose	3	3x1=3 priimtinas	3x2=6 vidutinis	3x2=6 vidutinis	15 balų priimtina

4. GALIMŲ PAVOJŲ RIZIKOS PRIIMTINUMAS

Nustačius labai didelę, didelę ar vidutinę riziką, šių galimų pavojų rizikos mažinimo priemonės numatomos Centro ekstremaliųjų situacijų prevencijos priemonių plane. Šios priemonės turi:

- mažinti galimo pavojaus tikimybę ir (ar) galimus padarinius (poveikį);
- gerinti Centro pasirengimą reaguoti ir likviduoti įvykius ir šalinti jų padarinius;
- didinti Centro darbuotojų saugumą gresiant ar įvykus įvykiams.

Nustačius labai didelę ar didelę riziką, šių galimų pavojų valdymas aprašomas Centro ekstremaliųjų situacijų valdymo plane.

Tik vienam analizuotam galimam pavojui nustatytas priimtinas bendros rizikos lygis. Analizuotiems galimiems pavojams, kuriems nustatytas nepriimtinas bendros rizikos lygis, privaloma numatyti rizikos mažinimo priemones.